ZSUGORODIK A MAGYARSÁG AZ UNIÓS PÉNZEKBŐL MEGÚJULÓ PÉCSKÁN

Számozott utcák Klebelsberg Kuno szülőföldjén

folytatás az 1. oldalról

Biztos ami biztos alapon a székelyudvarhelyi nagyfőnök erre rátromfolt azzal, hogy maga is eltávolította a pártból a már lemondott tagot. De ez már történelem – mosolyog István, aki szerint a pártpolitikát nem neki találták ki.

Pedig Nagy Istvánnak rengeteget köszönhet Pécska magyarsága. Városnéző sétánkat a központban, a római katolikus templomot övező kertben kezdjük, ahol a település leghíresebb szülöttének, Klebelsberg Kuno egykori közoktatási miniszternek a szobra áll, aki a teljes magyar iskolarendszert megreformálta. Nagy István nemcsak a szobor létrehozás körül bábáskodott, hanem több konferenciával is emlékezett a híres 20. század elei kultúrpolitikusra. Az 1875–1932 között élő Klebelsberg Kuno emlékét a templom falán emléktábla is őrzi.

Pécskán is egyedül a cigány közösség növekszik létszámban. Nem azonos mértékben, de a magyar mellett a románság lélekszáma is folyamatosan fogy.

Emléktáblát avattak az 1813-ban született Ormos Zsigmond művészettörténésznek, az 1879-ben született Mester János filozófusnak, pedagógusnak, pápai prelátusnak, az 1893-ban napvilágot látott Nagy Oszkár festőművésznek és az 1852-ben Szegeden született Kálmány Lajosnak, aki Magyarpécskán kezdte papi pályafutását és néprajzkutatóként alkotott maradandót.

Az emléktáblák, a szobor alatt alatt álló koszorúk és a nemzeti színű szalagok jelzik, hogy nemcsak a helyi megemlékezések résztvevői adóznak a nagy elődök emlékének, hanem számos turista is, aki megfordul Pécskán, és felkeresi az 1887-ben felszentelt, gótikus stílusban épült impozáns római katolikus templomot, a templomkertet, illetve a szomszédságában létrehozott Szentháromság parkot. Ahol Szent István-szobor és 1956-os emlékmű áll. Ez utóbbiak már az új polgármester, a Nemzeti Liberális Párt színeiben immár negyedik mandátumát töltő Petru Antal nevéhez fűződnek.

Magyar polgármester román pártszínekben

A magyar szoborpark kíváncsivá tesz: milyen az a magyar ember, aki román párt színeiben „koptatja” sokadik mandátumát, és a helyi román és magyar közösség túlnyomó többsége folyamatosan rászavaz. Mi a titka, hogy egy román párt színeiben újrázó magyar ember nyer folyamatosan polgármesteri mandátumot a 11 ezer lelket számláló kisvárosban, amelynek magyarsága az 1992-es 40 százalékról a 2011-es népszámlálás idejére 27 százalékra csökkent.

Petru Antal (portrénkon) nem jön zavarba kérdéseimtől, hogy mennyire érzi jól magát a Nemzeti Liberális Párt soraiban, amelynek vezetői az utóbbi esztendőben több magyarellenes megnyilvánulásra ragadtatták magukat. A párt színeiben államfői választásokat nyert Klaus Iohannis a nyáron például durván nekiesett a magyaroknak. A pécskai polgármester szerint a bukaresti megnyilvánulások szerencsétlen elszólások voltak, ők sem gondolták komolyan. „Az Arad megyei nemzeti liberális pártfórumokon soha nem éreztem, hogy hátrányom lenne a magyarságom miatt. Sőt, megválasztottak a párt színeiben a megyében polgármesteri mandátumot nyert politikusok vezetőjének” – magyarázza a szeptember végi helyhatósági választásokon újabb mandátumot nyert Petru Antal. Aki szerint Pécskán sok magyar szavazója van a Nemzeti Liberális Pártnak. A korábbi években a helyi közgyűlésben tevékenykedő 11 liberális színezetű képviselőjüknek mintegy fele volt magyar, az új mandátumban azonban már csak kettő. Ugyanakkor az RMDSZ csak két tanácsost tudott idén bejuttatni az előző mandátumban tevékenykedő három képviselőhöz képest. Miközben a magyarság pécskai részaránya legalább négy RMDSZ-es képviselőt indokolna.

Nehéz PSD-időszak

Pécska mindig jó módban élő település volt, és ez manapság is meglátszik a város házain, az utcákon és a középületeken egyaránt. Szépen rendezett központja és főutcája a polgármesteri hivatal hozzáértését dicséri. A polgármester nagy érdeme, hogy a városba hozott egy német tőkével működő, repülőalkatrészeket gyártó vállalatot. „Pécskán 3500 ember dolgozik helyben, ami egy ilyen kisváros viszonylatában nagy szó. Ennek köszönhető, hogy a város összköltségvetése – amiben a helyi adók és illetékek mellett benne van az alkalmazottak után visszaosztott fi zetésadók ránk eső százaléka is – évi ötmillió euró” – fogalmaz az elöljáró.

Hogy lejbe konvertálva ez mit jelent? Fenntartható belőle egy modernizálódó kisváros, de befektetésre már kevés jut. A beruházásokat uniós és bukaresti finanszírozású projektekből fedezik, az önrész minimális. A 153 utcából eddig ötven utcát sikerült leaszfaltozni, bevezették a gázt, és 80 százalékban készült el a közművesítés. Petru Antal szerint a PSD-kormány idején nehéz helyzetben voltak, mert az önkormányzatoknak járó kormányforrásokból nem osztottak az ellenzéki liberális polgármestereknek. Csak az idén fordult jobbra a sorsuk, és igyekeztek behozni a lemaradást.

„Szerintem Pécskán nem kérdés a román–magyar politikai szembenállás” – fogalmaz az elöljáró, amikor az önkormányzati munkáról kérdezem. Az elmúlt két mandátumban liberális színekben is mindig jutottak be magyarok a helyi önkormányzatba, így az RMDSZ-szel való együttműködést is természetesnek tartja a polgármester. Mint fogalmaz, az elmúlt négy évben a liberálisok egymagukban is irányíthatták volna a várost, mégis az RMDSZ három képviselőjét koalíciós partnernek tekintették, és az új mandátumban is ugyanezt teszik.

Felgyorsult a magyarság fogyása

Aki a dél-erdélyi és a Partium déli részén élő magyarság népesedési statisztikáit ismeri, annak nem meglepő adat, hogy a pécskai magyarság lélekszáma is nagy iramban zsugorodik. Nagy István a születések mai számadatai ennek a töredékét teszik ki. A fogyás igazából az 1930-as évek derekán kezdődött el, és a különböző korokban hol felgyorsult, hol lassúbb volt” – magyarázza a pécskai pedagógus. A rendszerváltás után ismét nagyobb lett a fogyás, aminek fő jele, hogy már a kilencvenes évek végén megszűnt a magyar nyelvű líceumi oktatás, és mára az 1-8. osztályos magyar általános iskola az összevont osztályok kálváriája felé közeledik.

Ha az újabb kori fogyás okait keressük, az minden bizonnyal a vegyesházasságok nagy számában rejlik. Habár erről hivatalos statisztika nincs, alpolgármesteri mandátuma alatt Nagy István benézett a népszámlálási adatok mögé is. Onnan tudja, hogy az 1992-es népszámlálás során a vegyesházasságban élők 68 százaléka a gyerekét románnak íratta be, és csupán 32 százaléka magyarnak. Ezzel magyarázható az is, hogy a pécskai magyar gyerekek mintegy harmada román iskolába jár. Ez szülői döntés, amivel a magyar pedagógusok nehezen tudnak vitatkozni. Úgy tűnik, a határon túli magyar oktatást támogató budapesti kormányzati pénzek sem elég vonzóak már szórványvidéken.

Miközben a főutcán ballagunk, elszörnyülködöm a gombamód megjelenő, giccses cigánypalotákon. Amelyek pénzügyi hátterét igazából itt sem ismeri senki. Tény, hogy ma már Pécskán is egyedül a cigány közösség növekszik létszámban. Nem azonos mértékben, de a magyar mellett a románság lélekszáma is folyamatosan fogy, miközben egyedül a cigány közösség gyarapodik. A magyarság statisztikáját rontja, hogy a romák közül egyre kevesebben vállalják a magyar identitást, inkább románnak vallják magukat. Holott évtizedekkel ezelőtt még igen jelentős volt a pécskai magyar cigány közösség részaránya.

Mindezt összevetve könnyen rájövünk a Nemzeti Liberális Párt pécskai magyar sikerére. Amely sok más településtől eltérően még mindig szerencsés állapot, hiszen a PNL színeiben nem ismerek más olyan magyar elöljárót Erdélyben, aki Szent István-szobrot és magyar 56-os emlékművet avatott volna.

Emléktáblák a templom falán a városka leghíresebb szülötteiről

Erősödő mezőgazdasági üzemek

A faluban sok a magyar földtulajdonos és agrárvállalkozó. Az 1970-es és 80-as években az ország egyik legjobb termelőszövetkezeteként számon tartott pécskai kollektív gazdaság temérdek kitüntetése a kiváló minőségű termőföldnek és az itteni emberek szorgalmának szólt. A polgármester szerint legalább száz olyan vállalkozás üzemel Pécskán, amelyik mezőgazdasági vagy élelmiszer-feldolgozó tevékenységet folytat. Ebből kifolyólag a legtöbb uniós pályázat ezen a területen született. „A polgármesteri hivatalban négy főállású pályázatíró szakemberünk van. Ők nemcsak az önkormányzat által megpályázható projekteket készítik elő, hanem a kisvállalkozók számára is ingyenes szaktanácsadást nyújtanak. Ezzel is magyarázható, hogy az utóbbi években rengeteg uniós pénz jött be a településre. Se szeri, se száma a különböző kisebb-nagyobb pályázatoknak” – érvel Petru Antal.

Nagy István szerint sok magyar agrárvállalkozásban immár a mezőgazdasági mérnöki szakot végzett fi atalok is bekapcsolódnak a családi üzembe. A szülők a gyerek számára céget hoznak létre, hogy a fiatal gazda pályázaton indulhasson, ezzel is erősítve a több száz hektáros szántóföldi növénytermesztésre szakosodott mezőgazdasági üzemeket. Szembeötlő a föld folyamatos koncentrációja: a kisgazdaságok rendre eltűnnek, és helyettük több tíz olyan agrárvállalkozás erősödik, amely több száz hektáron termel. A mezőgazdasági termelőszövetkezet gépállomásának a kilencvenes években privatizált gépparkját mára mindenki lecserélte, és a gazdaságok többségében uniós pénzből megvásárolt modern nyugat-európai traktorok és mezőgépészeti felszerelések sorakoznak a farmok udvarán.

Felgyorsult a magyarság fogyása

Aki a dél-erdélyi és a Partium déli részén élő magyarság népesedési statisztikáit ismeri, annak nem meglepő adat, hogy a pécskai magyarság lélekszáma is nagy iramban zsugorodik. Nagy István azonban arra mutat rá, hogy a fogyás nem új keletű. „Ha azt vesszük figyelembe, hogy bő 150 évvel ezelőtt a katolikus plébános Magyarpécskán évente 500 gyereket keresztelt, és 350 embert temetett,

Klebelsberg Kuno kultúrpolitikus pécskai szobra